
Klimat, miljö och energi för en hållbar och konkurrenskraftig Region Norrland.

Styrgrupp för klimat, miljö och energi

- **Dan Olsson, Örnsköldsvik, Ordförande (c)**
- **Bert Öhlund, Skellefteå (s)**
- **Ewa Lindstrand, Åsäng (s)**
- **Helena Stenberg, Piteå (s)**
- **Göran Hedberg, Boden (ns)**
- **Kurt Fällman, Lycksele (fp)**
- **Roger Boork, Bergeforsen (kd)**
- **Iris Dimitri, Koskullskulle (v)**
- **Signar Hammargren, Luleå (m)**
- **Jan-Erik Engman, Skellefteå (mp)**
- **Huvudsekreterare, Lars Sandström, Norrbottens läns landsting.**

Arbetsgrupp för klimat, miljö och energi

- **Anna Longuevill, Kommunförbundet, Västernorrland**
- **Lena Friborg, Region Västerbotten**
- **Björn Eriksson, Kommunförbundet, Norrbotten**
- **Olle Bertilsson, landstinget Västernorrland**
- **Lars Sandström, Norrbottens läns landsting, ordförande.**

Kommunförbunden i respektive län har föreslagit arbetsgruppen. Ordförande utsedd av norrstyrelsen.

Rapportens innehåll

- Uppdraget
- Sammanfattning
- Bakgrund
- Strategiska vägval
- Hållbart näringsliv och miljödriven affärsutveckling
- Region Norrlands svagheter
- Energiintensiv industri i Region Norrland
- Internationell utblick
- Internationell samverkan
- Tillväxt, välfärd, ansvar
- Regionala miljö- och energistrategier
- Regionala miljömål/miljömålsuppföljning
- Tillämpad forskning inom miljö och energi
- Befintliga aktörer och ansvarsområden
- Centrumbildning för energi
- Centrumbildningens verksamhetsinriktning
- Koppling till arbetet med RTP
- Nuvarande politisk inriktning
- Mål 2020 och 2050 för EU och Sverige
- Avslutande synpunkter
- *Bilagor:*
- **Klimat och energistrategi för Norrbottens län, 2008.**
- **Globala klimatförändringar och behovet av energiomställning, underlagsrapport inför kommande strategi för klimat och energi i Västerbottens län, 2008.**
- **Västernorrlands klimat och energistrategi, 2008.**
- **Europaforum norra Sverige, positionspapper Energi, klimat och miljö, 2008.**

Strategiska vägval

Region Norrland ska fortsätta att utveckla de energislag som vi redan idag är duktiga på att ta tillvara och som kan ge komparativa fördelar gentemot andra regioner och länder.

Vattenkraft

Vindkraft

Bioenergi, biogas

Effektivisering

FoU

Ingen inbördes prioritering. Gemensamt i strategiplanerna för miljö och energi.

Klimatpåverkan och energisystem

I arbetet med minskad klimatpåverkan och omställning av energisystem ska Region Norrland fokusera arbetet på tre huvudinriktningar:

**Hållbar ekonomisk tillväxt
Hållbara transporter
Hållbar samhällsplanering**

Kommunerna nyckelaktörer i samhällsplaneringen. Regional samverkan.

Tillväxt, välfärd och ansvar

Norra Sverige ska utveckla de energislag där vi har bäst kompetens och komparativa fördelar i förhållande till andra regioner. Det gäller att ta tillvara de unika förutsättningar som regionen har. Det är då vi kan utveckla effektiva lösningar som inte bara tillgodoser norra Sveriges behov utan också kan exporteras och skapa tillväxt och välfärd för medborgarna.

Uttalande av Europaforum norra Sverige, 2008.

Innovativa miljöer och FoU är viktiga hörnstenar

- **Luleå Tekniska Universitet (LTU)**
- **Energitekniskt Centrum (ETC)**
- **Porjus Hydro Power Center**
- **SunPine AB**
- **Solander Science Park**
- **Umeå Universitet (UmU)**
- **Sveriges lantbruks universitet (SLU)**
- **Bio fuel region**
- **Mittuniversitetet**

Forsknings- och utvecklingsorganen är väl förankrade i regionen.

Reflektioner inför fas II

- **Utveckla produkter, tjänster och affärsidéer inom energi och miljöteknik.**
- **Stärka innovativa miljöer**
- **Inrätta en centrumbildning (nätverk) för klimat, miljö och energi.**
- **Regional och lokal samverkan kring utbyggnad av vindkraft.**
- **Ökad samverkan mellan de olika energislagen**
- **Stå fast vid överenskomna prioriteringar för ökad konkurrenskraft.**
- **Gemensam miljö- och energipolitisk plattform för Region Norrland.**

Mål för en sammanhållen klimat- och energipolitik till år 2020. Regeringsförslag.

- Klimatutsläppen ska minska med 40 %. Målet avser den icke handlande sektorn.
- Andelen förnybar energi ska uppgå till 50 %
- Andelen förnybar energi i transportsektorn ska uppgå till 10 %
- En 20 % effektivare energianvändning
- Energi som produceras med vindkraft ska uppgå till 30 TWh, varav 20 TWh ska vara landbaserat.

- **Sveriges fordonsflotta ska vara helt oberoende av fossil energi 2030.**
- **Sveriges nettoutsläpp av växthusgaser ska vara noll år 2050.**

Miljö- och energi, Fas II

- **”Vi har miljön för energi och energi för miljön”**

Vision

- Region Norrland erbjuder en bra livsmiljö för invånare, företag och besökare. Verksamheten ska kännetecknas av en hållbar utveckling, både ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Vi har goda förutsättningar utifrån dagens behov utan att för den skull äventyra kommande generationers möjligheter att förverkliga sina ambitioner.
- Region Norrland ska verka med utgångspunkt från tillväxt, samhällsnytta och klimateffektivitet.
- Region Norrland är ledande i Europa i fråga om långsiktigt hållbar energi.
- Region Norrland nyttjar enbart förnybara energikällor.

Verksamhetsidé

- Region Norrland ska aktivt agera för en utveckling av klimat, miljö och energifrågorna i enlighet med framtagna visioner och målsättningar. Samverkan och samordning med olika aktörer inom och utanför regionen är centralt i arbetet.
- En god samverkan över de nya administrativa gränserna måste säkerställas för en positiv regional utveckling.
- Former för detta måste utvecklas för att skapa en god dialog med kommuner, näringsliv, intresseorganisationer och medborgare för att säkerställa inflytande i visioner, strategier, planer och program så att en samsyn skapas i regionen.

Hållbar utveckling

- Hållbar utveckling är en fråga om tillväxt, välfärd och ansvar.
- En hållbar utveckling ger ett samhälle som kan behålla sin jämvikt gentemot naturen samtidigt som människors förmåga att tillgodose sina sociala behov inte förhindras.
- Ekonomisk tillväxt som kan ske inom dessa ramar är ekologiskt och socialt hållbar. Om den dessutom ger god ekonomisk avkastning, samt är flexibel för ytterligare förbättringar, är den även ekonomiskt hållbar.

Inriktningsmål

- Inom hållbar ekonomisk tillväxt
- Skapa förutsättningar så att företag inom energi- och miljöteknik kan utvecklas och etableras samt verka i Region Norrland.
- Öka samarbetet mellan forskning/utveckling, näringsliv och samhälle genom skapande av mötesplatser där kreativiteten hos forskare, entreprenörer, innovatörer, företag och organisationer kan tillvaratas.
- Kombinera konkurrenskraft med miljömässigt ansvar genom effektivare användning av energi, råvaror och transportsystem.
- Tillvarata de möjligheter till jobb och tillväxt som följer av en ökad efterfrågan på miljöanpassade produkter, tjänster och lösningar.

Inriktningsmål

- Inom hållbar regional utvecklingsplanering
- Öka informationsinsatser och kompetensutveckling för att höja medvetandet i hushållen, näringslivet och samhället i övrigt.
- Arbeta för att energieffektivt resursutnyttjande får ett större utrymme i all regional utvecklingsplanering.
- Regionen ska vara en resurs i det lokala klimat- och energistrategiska arbetet som genomförs i regionens kommuner.
- Fortsätta att utveckla former för tillvaratagande av återvunnen energi från industriella processer.

Inriktningsmål

- Inom hållbara transporter
- Påverka människor och företag att ändra resvanor, stimulera ökad användning av mer klimat- och miljöanpassade drivmedel, öka andelen miljöbilar, utbildning i eco-driving med mera.
- Stödja insatser som bidrar till utveckling av förnybara drivmedel och nya eller befintliga transportlösningar som bidrar till bättre kollektivtrafik och att godstransporter i högre utsträckning sker via järnväg och sjöfart.
- Främja samverkan mellan olika transportslag
- Arbeta för att regional utvecklingsplanering och infrastrukturplanering integreras så att målen om tillgänglighet och minskad klimatpåverkan kan uppnås.

Klimat-och energistrategiska mål för region Norrland.

Utvecklingen inom miljö- och energitekniksektorn i Region Norrland

- Sysselsättning inom miljöteknik och energisektorn i Region Norrland ska öka med 50 procent till 2020.
- En av Europas ledande centrubildningar (nätverk) för klimat, miljö och energi är etablerad 2011.
- Nationellt centrum för vindkraft etableras omgående i Region Norrland.
- Region Norrland är världsledande inom bioenergi och därtill gränsande områden 2020.

Energieffektivisering

- Bostäder, små och medelstora företag samt offentliga lokaler energieffektiviseras med 25 procent till 2020.
- Industrisektorn energieffektiviserar med 20 % per BRP- krona till 2020.
- Den fossila drivmedelsanvändningen i transportsektorn ska upphöra 2020.

Förnybar energi

- Användningen av eldningsolja inom industrin i Region Norrland ska upphöra 2020.
- Uppvärmningen med fossila bränslen och direktverkande el ska fasas ut till 2020.

Strategier för att uppnå målen - Tillväxt, samhällsnytta och klimateffektivitet.

Tillväxt

- Norra Sverige ska utveckla de energislag där vi har bäst kompetens och komparativa fördelar i förhållande till andra regioner. Det gäller att ta till vara de unika förutsättningar som regionen har. Det är då vi kan utveckla effektiva lösningar som inte bara tillgodoser norra Sveriges behov utan också kan exporteras och skapa tillväxt, konkurrenskraft och välfärd för medborgarna.

Samhällsnytta

- Vattenkraft
- Vindkraft
- Bioenergi, biogas
- Effektivisering
- FoU

Klimateffektivitet

- Hållbar ekonomisk tillväxt
- Hållbara transporter
- Hållbar regional utvecklingsplanering

Region Norrland 2010-2014, tänkbara steg i en närtid.

- **Politiskt mandat från Norrstyrelsen att operativt arbeta vidare med följande steg:**
- Skapa en politisk struktur för styrning av verksamheten
- Skapa nätverk med kommuner, näringsliv och intresseorganisationer i regionen.
- Påbörja koordinering av regionens miljömålsarbete
- Samverka på ett organiserat sätt i befintliga planeringsgrupper och projekt samt i arbetet gentemot EU.
- Ta fram en gemensam klimat, miljö och energipolitisk plattform för Region Norrland.
- Ökad samverkan mellan transporter, infrastruktur och klimat, miljö och energi.
- Öka samverkan inom forskning och utveckling i regionen

Region Norrlands roll och uppgifter inom området 2020.

- Utvecklar en långsiktig hållbar vision och strategi för klimat, miljö och energi till nytta för näringsliv och medborgare i regionen.
- Regional och lokal samverkan kring fortsatt utbyggnad av förnybar energi.
- Öka samverkan mellan de olika energislagen.
- Stödjer arbetet med att utveckla produkter, tjänster och affärsidéer inom energiteknik, cleantech-företagande.
- Står fast vid överenskomna regionala prioriteringar för klimat, miljö och energi fullföljs med kraft.
- Bidrar till långsiktigt hållbara strukturer för samverkan och samordning inom och utanför regionen.
- Bevakar och påverkar klimat, miljö och energifrågan på europeisk och internationell nivå i syfte att förbättra tillväxt och konkurrenskraft för Region Norrland. En ökad finansiering av projekt genom olika EU-program.

Framtida möjligheter till ansvarsområden 2020

- Region Norrland har en tydlig roll i dialogen kring den fysiska planeringen med inriktning på klimat, miljö och energi.
- Region Norrland har ett avgörande inflytande när det gäller fördelning av statliga medel inom FoU för miljö och energi.
- Tagit över hanteringen av regionala miljökvalitetsmål från Länsstyrelsen
- Övertagit kust-zonsplaneringen från Länsstyrelsen där maritima miljöfrågor ingår som en viktig del.

Avslutande synpunkter

- Regioner som samlas kring en gemensam vision eller strategisk idé har goda förutsättningar. Förmågan att prioritera ett fåtal tillväxtområden är också av avgörande betydelse.
- Det måste finnas en vilja och förmåga att förankra processen för att möjliggöra prioriteringar och att vid behov kunna fatta obekväma beslut.
- Utmaningen för Region Norrland är att begränsa utsläppen av växthusgaser men också att vidta nödvändiga anpassningsåtgärder på grund av de klimatförändringar som redan sker.

Tidsram för arbetet i fas II

- Arbetet med vision, mål och strategi redovisas muntligt till Norrstyrelsen den 10 juni 2009.
- Skriftlig slutredovisning överlämnas den 31 augusti 2009
- Muntlig slutredovisning den 2 september 2009
- **För mer information: www.norrstyrelsen.se**
- **Kontakt: lars.g.sandstrom@nll.se**

Norrbottnens läns landsting är också en stor nyttjare i transportsystemet (siffror 2008)

- Ambulanser 171 000 mil
- Leasingbilar 640 000 mil (inkl polbilar)
- Tjänsteresor egen bil 180 000 mil
- Tjänsteresor flyg 845 000 mil
- Tjänsteresor tåg 112 000 mil
- Sjukresor egen bil 1 864 000 mil Landstinget bekostar
- Sjukresor med tåg 57 000 mil
- Sjuktransp flyg 65 000 mil
- Sjuktransp helikopter 17 500 mil

- De som reser utan ersättning ca 2 000 000 mil